

Το Αθέατο Μουσείο

The Unseen Museum

Ένα παιχνίδι για φίλους

Board game amongst friends

Το πήλινο σύμπλεγμα (EAM 4200) αποτελείται από τρεις μορφές, δύο ανδρικές και μία γυναικεία, απασχολημένους με ένα παιχνίδι στρατηγικής. Όλοι τους φορούν χιτώνα και ιμάτιο. Ένας άνδρας και μια γυναίκα κάθονται σε αναπαυτικά καθίσματα με πλάτη και παίζουν πεσσούς σε *άβακα*, που χωρίζεται σε 6 X 7 τετράγωνες θέσεις. Διακρίνονται δώδεκα πεσσοί σε διάφορα τετράγωνα. Η γυναίκα έχει απλώσει τα χέρια πάνω στον άβακα, σαν να προσπαθεί να σχολιάσει κάποια κίνηση ή εξέλιξη του παιχνιδιού. Ο δεύτερος άνδρας, που έχει χαρακτηριστικά νάνου, παρακολουθεί το παιχνίδι καθιστός σε σκαμνί. Ο νάνος στρέφει τον πρόσωπό του προς τον νικητή του παιχνιδιού, όπως μας φανερώνει ο ρόδακας που έχει χαραχθεί από τον κοροπλάστη στο κάτω μέρος του καθίσματός του. Αντίθετα, το πίσω μέρος του καθίσματος της γυναίκας, που είναι η χαμένη του παιχνιδιού, φέρει εγχάρακτη χήνα, τα φτερά της οποίας αποτελούσαν σύμβολο ήττας και ατυχίας. Το σύμπλεγμα χρονολογείται στον 1^ο αιώνα μ.Χ. και πιθανόν προέρχεται από τάφο. Βρέθηκε το 1855 στην Αθήνα, κατά την ανασκαφή του χώρου των τότε βασιλικών ανακτόρων.

Τα παιχνίδια στρατηγικής με πεσσούς (*πεσσεία* ή *πεττεία*) θεωρούνται από τα παλαιότερα αρχαία παιχνίδια. Η πεσσεία αναφέρεται στα Ομηρικά έπη (Οδύσσεια, α, 106-107) και στο αρχαίο δράμα. Σύμφωνα με μία μυθολογική παράδοση, θεωρείται ότι εφευρέθηκε από τον Παλαμήδη, κατά τη διάρκεια της παραμονής των Αχαιών στην Αυλίδα Ευβοίας (Ευριπίδης, *Ίφιγένεια εν Αύλιδι*, 194-199) και πριν την αναχώρησή τους με ούριο άνεμο για την εκστρατεία στην Τροία. Πρόκειται για παιχνίδια στρατηγικής και οξύνοιας, μορφές και παραλλαγές των οποίων είναι δημοφιλείς μέχρι σήμερα.

The terracotta group (NAM 4200) consists of three figures, of two males and one female, occupied with a board game of strategy. They all wear long garments (*chitons*) and mantles (*himatia*). One of the men is seated in an armchair (*klismos*) and plays with the woman who is similarly seated. The playing board is divided in 6 X 7 square positions. There are twelve game pawns (*pessoi*) on various positions on the board. The woman is represented with her hands stretched over the board, as if trying to explain some movement or the process of the game. The second man, who has the features of a dwarf, watches the game seated on a stool (*diphros*). The dwarf turns his face towards the winner of the game who is also denoted by a rosette the ancient terracotta artist (*coroplast*) incised at the back of his seat. On the other hand, the loser of the game is indicated by the incised image of a goose on the backside of her seat. In antiquity, goose feathers often symbolized bad luck and defeat. This terracotta group is dated in the 1st century A.D. and probably comes from a grave. It was found in 1855, in Athens, during the excavations in the area where the royal palace was to be constructed at that time.

Games of strategy played with pawn pieces on a board (*pesseia* or *petteia*) are considered as some of the earliest types of games. This type of game is mentioned in the Homeric poems (*Odyssey*, 1.106-107) and in ancient drama. According to a myth, pawn games were invented by Palamedes during the period the Achaeans had to wait in Aulis, in Euboea (Euripides, *Iphigenia in Aulis*, 194-199), for the right wind to help them sail to the Troad to start the Trojan war. Various forms and adaptations of strategic board games that are based on the acute intellectual power of players are still popular nowadays.

